

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1857

Εγκύκλιος 22ας Μαρτίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΗΤΟΙ

ΝΟΜΟΙ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ, ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ, ΟΔΗΓΙΑΙ ΚΑΙ.

ΑΠΟΒΛΕΠΟΝΤΑ ΕΙΣ

ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ,

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΥΠΟ

ΠΕΤΡΟΥ Ι. ΚΑΛΔΟΥ

Γραμματίως Α' Τάξεως ἐν τῷ αὐτῷ Υπουργείῳ.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Παρά τῇ βιβλ. Ἀθηνῶν ἀριθ. 274).

1860.

Ἀριθ. Πρωτ. 1837.

Περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου δημοσιεύσεως τῶν περὶ μεθόδων παρατηρήσεων τῶν διδασκάλων, καθὼς καὶ τῶν διὰ τούτων συλλεγομένων λίξιων, φράσεων, παροιμιῶν, διηγημάτων καὶ λοιπῶν παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗ-
ΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Κράτος δημοσίους καὶ κοιντικούς διδασκάλους.

Ἡ διδασκαλία ἀπὸ τῆς κατωτάτης μέχρι τῆς ἀνωτάτης αὐτῆς βαθμίδος παρέχει τοσαύτην ποικίλειαν κατὰ τὰς μεθόδους, ὥστε ἡ ἐπιτυχὴς τούτων ἐκλογή καὶ ἡ κατάλληλος χρῆσις εἶναι ἔργον ἀπαιτοῦν πολλὴν θεωρίαν, ἰδίως δὲ μερίστην καὶ πειραχρόνιον πείραν. Ὁ ἐκπαιδευόμενος τὰ αὐτὰ διδάσκων μαθήματα, ἐκτὸς ἂν ἔπραττε τοῦτο ὡς ἀψυχὸς μηχανή, ἀκατατάκτως ἐπισπέρρει παρατηρήσεις, αἰτίνας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὴν μᾶλλον λεπτολογίαν διαφεύγουσι θεωρίαν. Ἀλλ' αἱ ἀτομικαὶ παρατηρήσεις αἱ μετὰ πολλοῦ χρόνου καὶ μόχθου γενομέναι μόνον μερικὴν, τό γε νῦν ἔχον, παράγουσιν ὠφέλειαν καὶ ἐπὶ τέλους μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου ἐξαφανίζονται. Ἐὰν δὲ οἱ διδάσκοντες ἠδύναντο ν' ἀνακοινώσωσιν ἀλλήλοις τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἀτομικῆς αὐτῶν πείρας, ταῦτα συγκρινόμενα καὶ συζητούμενα ἠθελον βεβαίως κατασταθῇ λυσιτελέστατα εἰς τὴν πρόοδον τῆς παιδαγωγικῆς, ἥτις παρ' ἡμῖν εἰσέτι ἐν σπαργάνοις κεῖται.

Ἐντεῦθεν ἐσκέφθην, Κύριοι, νὰ συστήσωμεν, εἰ δυνατόν, ἐν κέντρον ἐν ᾧ νὰ συναθροίζωνται καὶ δι' οὗ νὰ μεταδίδωνται καθ' ἅπαντα τὸν διδασκαλικὸν σύλλογον αἱ διάφοροι τῶν διδασκόντων παρατηρήσεις. Τὸ εἰρημένον κέντρον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔσεται ἐν αὐτῷ τῷ τῆς Παιδείας Ἰπουργείῳ ἡ δ' ἀνακοίνωσις θέλει γίνεσθαι προσωρινῶς διὰ δημοσιεύσεως ἐν τῇ φιλολογικῇ καὶ τῇ δημοσίᾳ ἐκπαίδευσίᾳ ἐφημερίδι τῶν φιλομαθῶν. Ἐπὶ τούτῳ προσκαλοῦμεν ἤδη ἅπαντας τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ τοῖς διωτικῶις πειρατήροις, πικρῆς βαθμοῦ καὶ εἰδούς, διδάσκοντας

— 450 —

ἀπευθύνωσιν ἐκάστοτε πρὸς τὸ Ἵπουργεῖον οὐχὶ ἐν ἀπεράντῳ καὶ πρὸς ἐπιδείξιν μακρολογίᾳ, ἀλλὰ λίαν συντόμως καὶ περιληπτικῶς τὰ ἐκ τῆς ιδίας ἐαυτῶν πείρας πορίσματα, ἅτινα, κριθέντα ἄξια λόγου, θέλουσι δημοσιεύεσθαι πρὸς γνῶσιν ἢ νύξιν τῶν λοιπῶν διδασκάλων ἢ καὶ πρόχλησιν νέων διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου συζητήσεων καὶ παρατηρήσεων.

Ὁ ἀγρὸς οὗτος, Κύριοι, εἶναι εὐρύς καὶ σχεδὸν πάντῃ ἀγεώργητος· ἕκαστος δὲ δύναται νὰ συντελέσῃ τὸ ἐρ' ἐαυτοῦ εἰς τὴν παραγωγὴν πολυτίμων καρπῶν, ὁ μὲν σημειῶν πᾶν ὅ,τι ἡδυνήθη ν' ἀνεύρῃ συντελεστικώτερον πρὸς ταχυτέραν καὶ σκοπιμωτέραν ἐκμάθησιν τῶν παρ' αὐτοῦ διδασκομένων μαθημάτων, ὁ δὲ γράφων πῶς ἄμεινον ἐπισπᾶται πρὸς τὸν διδάσκοντα ἢ τῶν παιδῶν προσοχὴ καὶ φιληκοίᾳ, οὗτος πραγματευόμενος περὶ τοῦ πῶς διεγείρεται μεταξὺ τῶν μαθητῶν ἢ περὶ τὴν ἰδίαν προκοπὴν εὐγενῆς ἀμιλλᾶ, ἐκεῖνος ἐκθέτων πῶς δύνανται νὰ ἐνσταλαχθῶσιν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἀνεξίτηλως αἱ διαπλάττουσαι χρестоὺς ἀνδρᾶς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας· οὗ καὶ ἀρχαί· πάντες τέλος ἐργαζόμενοι ὑπὸ τὰ ὅμματα τῶν συναδελφῶν καὶ ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἐνοήτου αὐτῶν συντελούντες ἀποτελεσματικώτερον εἰς τὸν κοινὸν ὅρον ᾗτοι εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀσφρόντων τὴν διδασκαλίαν ὑπάρχει καὶ ἄλλο, τὰ μάλιστα σπουδαῖον ἀντικείμενον, ἐρ' οὐ ἐν ταῖς φάσεϊς ἀναπαύλης αὐτῶν δύνανται οἱ κατὰ τὰς ἀποκέντρους μακίστα πόλεις καὶ οἱ κατὰ τὰς κόμας καὶ πολίχνια διδάσκαλοι νὰ στείλωσιν ὠφελίμως τὰς φιλοπόνους αὐτῶν ἐρεύνας. Εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ σῶζονται εἰσέτι, ἀλλ' ὀσημέρια κατὰ φυσικὸν λόγον ἐκλείπουσι, λέξεις, φράσεις, παροιμίαι, ἁσματικά, διηγήματα ἱστορικά τε καὶ μυθικά καὶ παντὸς εἶδους παραδόσεις εἰκονίζουσαι ἀρκούντως διαφόρους φάσεις τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου καὶ διαφωτίζουσαι σκοτεινὰ μέρη τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Ἡ συλλογὴ καὶ ἡ περαιτέρω διάσωσις τῶν διαφόρων τούτων ζώντων, οὕτως εἰπεῖν, ἱστορικῶν μνημείων εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τῆς παρούσης γενεᾶς. Οὐδεὶς δὲ κάλλιον τοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ διάγοντος ἐκπαιδευτοῦ διδασκάλου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐθνικῆς ταύτης ὑποχρέωσης. Τὸ Ἵπουργεῖον τῆς Παιδείας θέλει ἀσμένως ἐκτιμᾷ τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου προσπάθειάς τῶν διδασκάλων καὶ θέλει φροντίζειν περὶ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐρεύνης ἐκάστου.

Δὲν ἀγνοοῦμεν, Κύριοι, ὅτι τὸ παρ' ἡμῶν διὰ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου προκαλούμενον ἔργον εἶναι ἐκ τῶν μάλλον δυσχερῶν, ὅτι ἐπιβήλῃ οὐ σμικρὰν ἀσφρολίαν τῷ καθ' ἡμᾶς Ἵπουργεῖῳ καὶ ὅτι κατὰ πρῶτον ἔσται ἀναμφιλέκτως ατελής. Καὶ ὅμως, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἐκ τούτου προκύψουσαν θεαβαίαν ὠφελίαν καὶ πιστεύοντες τὸ ἀρχαῖον ἡμεῶν λόγον ὅτι « ἀρχὴ ἡμῶν παντὸς », οὐδύλλως ἐδισταχάμεν νὰ

— 151 —

θέσωμεν ἀπὸ τοῦδε τὰ πρῶτα στοιχεῖα εἰς τὴν διὰ χρόνου πραγματοποίησιν τῆς ἐθνικωτάτης ταύτης ιδέας.

Πεποιθήμεν δὲ, ὅτι τὸ φιλόπατρι καὶ φιλόπονον τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος διδασκάλων δὲν θέλουσι βραδύνει νὰ φέρωσιν ἀποτέλεσμα ἀνάλογον τῆς ἐφέσεως πάσης ἑλληνικῆς καρδίας καὶ νὰ καθοδηγήσωσι καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν τακτικωτέραν καὶ ἐδραιωτέραν συστηματοποίησιν τῆς ἐργασίας ταύτης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Μαρτίου 1857.

Ὁ Ὑπουργός

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1887¹

Εγκύκλιος 11ης Δεκεμβρίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

◆

1. Πηγή: Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Νικολάου Πολίτη, φάκελος 4.1.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ
ΤΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Εν Αθήναις τῇ Δεκεμβρίου 1887.

Ἀξιότιμὲ ὑπρέ.

Πρὸ τριαμισιαετίας περίπου τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Εὐμνησιαστικῶν προσε-
μάχρει τοὺς δημοδιδασκάρχους τοῦ κράτους νὰ ἀσχοληθῶσιν εἰς συγρογὴν λέξεων
παροιμιῶν, ἀσμάτων καὶ παραμυθίων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, πλείστοι δὲ λαοφύλακες
προθύμως εἰς τὴν πρόσκλησιν, ὑπείδοντες εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοιαύτας γραμματικὰς συγρογὰς,
ὧν αἱ ἀξιοχρογώτεραι ἐδημοσιεύθησαν διὰ τῆς ἑφημερίδας τῶν Φιλομαθῶν. Ἡ περὶ-
τιμμένη αὕτη ἐργασία τοῦ Ὑπουργείου κατεβύδα πρὸς τὴν χρησιμότητα τῶν τοιού-
των συγρογῶν πρὸς σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ γραμματικῆς, ἰδίαιτα δὲ πρὸς
ἀποδείξιν τῆς ποσότητος ἀκριστοῦς καὶ ἀσφαλτοῦς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, συνε-
χίς ταμίευστα ὡς ἐξαρτῆν τὴν σπουδαιότητα μνημῶν, ὧν ἡ ὥφρεια καὶ ἡμῶν τὸν χρόνον
ἐπὶ ἐναριθμῶν μόνον λογίων ἀνεγνωρίετο, ἀποδείκνυνται αὐτοῖς καὶ μονοτονίᾳ μεταφρονου-
μένων. Καίτοι δ' οἱ πλείστοι τῶν δημοδιδασκάρχων ἐπεριώρισθησαν εἰς συγρογὰς λέξεων
μόνον, καὶ εἰς ταύτην πρὶν ὀργιστῶν ἐξαίρεσιν ἀμερόδως ἐργάσθησαν ὅμως τὸ περι-
συναχθὲν ἄρθρον ὅμιον ἦτο ὅπως δέποτε μαζίστην συμβοήν πρὸς προαγωγὴν τῆς Ἑ-
λληνικῆς γραμματικῆς.

Εἵκοσι περὶ ῥηγιότητος ἐργάσθησαν, ὑδόντες ἰδίαις συγρογὰς μνημῶν τῆς
δημώδους γλώσσης καὶ φηλογοίας, συγρογοὶ δὲ καὶ ἐταιρίαι μετὰ περὶ τοῦ ἐπὶ
μνημῶν τῆς ἐνδόσης γραμματικῶν συγρογῶν· ἅλια δὲ ἐνσημοταίης μνίας εἶναι
τὰ δημοσιεύματα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φηλογομίου συγρογοῦ, τοῦ
φηλογομίου συγρογοῦ Περνασσοῦ καὶ τῆς Φολορικῆς καὶ ἑθνογομίου ἐταιρίας
τῆς Ἑλλάδος.

Ἐντὺ καὶ τοῖς προσιώμετον εἶναι τὸ οὗτω συμμομιδὲν ὅμιον, ἡ γραμματικὴ τῆς
Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ διωρηθῇ ὡς ἐπαμύνη ἐξερυννηθῆσα, ἀνάμνη δὲ τῆς συνεργασίας

2
 πάντων τῶν δυναμίων νὰ καθιερώσῃ γραμματικὰ συλλογὰς, ὅπως περιου-
 χθῇ εὐραβὼς ἢ πορίσιμος χρηρονομία τῶν πατέρων μας, τὰ εὐχέλιστα τιμή-
 ρια τῆς γνησίας καταγωγῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὰ χηρὰ δὲ δηλαδὴ μνη-
 μεῖα, τὰ ἔθνη καὶ ἡ δημόσια φιλοδοξία αὐτοῦ, ἐξ ὧν καὶ ὁ χαρακτὴρ τὰ ἦθη
 καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ θὰ γνωθῶσιν ἀκριβῶς καὶ ἡ ὁλοκλήρως ἱστορία
 μεγάλως θὰ διευρυνθῇ, καὶ ὡρὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιοφιλίας ἑπόμενα διὰ
 τοῦ παρατηρησμοῦ πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς θὰ διαφωτισθῶσι. Τὰ πορίσματα τῆς ἐ-
 ρει τοῦδε ἔργασίας ὀλίγων ῥογίων καταδεικνύουσιν ὅποσα διακινούμεθα νὰ προσδο-
 κῶμεν ἐξ εὐρυτέρας καὶ συστηματικωτέρας ἐρευνῆς.

Ἀπὸ μαυροῦ χρόνου ἀσχοιοῦμεν ἐν τῇ ἐρευνῇ τῆς Ἑλληνικῆς γραμ-
 ματικῆς, καὶ συμπλέξας συλλογὰς περιέχοντες πάντα τὰ εἰδιδομένα καὶ σχεδὸν ἀ-
 τελεῖστα μνημεῖα τῆς δημόσιας φιλοδοξίας καὶ χηρὰς, ὧν προειρήνευη ἡ ἐκ-
 δοσις, ἐπιμαρτυροῦμαι θερμῶς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀποστολῆς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔρ-
 γου. Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς ἐν ταῖς ἐπὶ τῇ ἐρευνῇ νὰ ἀσχοιῖσθε ἐν τοιαύταις συλλο-
 γαῖς, ποιεῖσθε τὸ ἐργον τοῦτο καὶ ὅσους ἢ βέλτερον καταζητήσας, καὶ
 νὰ μοὶ ἀποστέλλητε ἐνιάσοτε ταῦτα μετ' ἀναμνηστικῆς νὰ φράξῃτε τοῦτο
 μόνον ὅταν συνημίσθῃτε ἄρθρον ὑμῶν διότι διὰ τῆς βαθμιαίας ἀποστολῆς τῶν
 ἐνιάσοτε ὑφ' ὑμῶν συλλεγομένων θὰ μοὶ εἴναι δυνατόν, μετὰ ταῦτα μετ' ἐπι-
 στάσεως, νὰ ζητῶ παρ' ὑμῶν τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας πρὸς διευκρίνησιν
 ἢ συμπλήρωσιν αὐτῶν. Πάντα τὰ ὑφ' ὑμῶν ἀποσταλῆσόμενα, θὰ περικυβηθῶσιν
 ἐν ταῖς συλλογαῖς, ὧν προειρήνευα τὴν εἴδοσιν, σημειούμενον ἐν ἐνιάσῳ τοῦ ὀνό-
 ματος τοῦ συλλογῆς, πρὸς πίσωσιν τῆς ἀκριβοῦς γραφῆς τῶν γραμματικῶν τούτων
 μνημείων, τινὰ δὲ τούτων θὰ δημοσιυνθῶσι καὶ ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ
 Ἑθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἦται ἀνάγκη νὰ γνωσθῇ ἂν καὶ εἰδὸς
 τῆς ἐκδόσεως ἐκείνης ἀπαντῶσι, προιαζομένων οὕτω πληροφοριῶν παρὰ τῶν ἐν τῇ
 ἀρχαιοφιλίᾳ καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀσχοιοῦντων ὁμογενῶν.

Ἐν ταῖς συλλογαῖς ταύταις θὰ περιληφθῇ καθόλου πάν μνημείων τῆς δημόσιας

γνώσεως καὶ φιλοσοφίας, καὶ δὴ:

Α') Δημιῶν ἄσματα.

Β') Παραδόσεις, ἥτοι μυθώδεις διηγήσεις, πιστευόμεναι ὡς ἀληθεῖς ὑπὸ τῶν διηγουμένων, περὶ γενεῶν τόπων, πραγμάτων, προσώπων, προσάποποιων, δαιμόνων, θαυραμάτων κλπ. (ὅσαι αἱ περὶ ἀστέρων καὶ ἀστερισμῶν, αἱ περὶ δολιχυμένων τόπων, αἱ περὶ Ἡραΐδων. Στοιχείων Λαμῶν, Δρακόντων καὶ τῶν τοιούτων διηγήσεις κλπ.)

Γ') Δημιῶν παροιμίαι καὶ ἀνέκδοτα.

Δ') Δημιῶν παραμύθια.

Ε') Περιγραφαὶ ἠθῶν καὶ ἐθίμων.

Σ') Προφηταὶ καὶ δοξασαὶ κλπ.

Περὶ τὸν ἕκτον τὰ συστήματα ἡμῶν ἔσονται ἑπτά, ὅτι σημειώσε μὴν αὐριβὺς τὸν τῶνον τῆς προγενέστες, ἥτοι νοῦ ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν ἀστρονομίαν δ' ἀμετάβητον τὴν γῶσσαν τοῦ θαοῦ. Ἐξ ἡμεῖς τῶν ὄρων τούτων κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἀρχαίους ἐπιστημονικῶς ὡς τὰς τῶν μέχρι τούδε δημοσιευθεισῶν συζητήσεων, ὅτι δοκίμοι ἐνόμισαν ἀναγκαῖον τὰ περιμαζγῆναι δίδων τὴν γυναικίαν εἰς αὐτοὺς φαινομένῃ γῶσσαν, παραμορφώσαντες οὕτω τὰ γραφικὰ μνημεῖα, ὅπως ὅπως διατηρῶσι πᾶσι τὴν ἀξίαν αὐτῶν, πρὶν γὰρ γράφονται αὐριβίστατα, ὡς φέρονται ἐκ τοῦ ὁμοῦ τοῦ θαοῦ.

Διατελεῖ μετὰ τῆς προσηκούσης ὑμῖν ὑπογράφως.

Ὑμῖν τε

Ν. Γ. Πολίτης

1919

**Ἐγκύκλιος «Περὶ περισυλλογῆς καὶ περιγραφῆς
τῶν ἐπιχωρίων παιδιῶν»**

**Πρὸς τοὺς κ.κ. γενικοὺς ἐπιθεωρητάς, καὶ ἐπιθεωρητὰς τῶν
δημοτικῶν σχολείων**

Ἐπιθυμοῦντες νὰ περισυλλέξωμεν πάσας τὰς μέχρι τοῦδε περιωθεισὰς ἐπιχωρίους παιδιὰς καὶ τὰς διαφόρους σωματικὰς ἀσκήσεις καὶ ἐπιδείξεις ῥώμης, εὐστροφίας καὶ δεξιότητος, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως ἀπευθυνθῆτε πρὸς ἅπαν τὸ ὑφ' ὑμᾶς διδακτικὸν προσωπικὸν ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ προσκαλέσητε αὐτοὺς νὰ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου 1919, ἀποστέλλωσιν ἡμῖν περιγραφὰς τῶν παιδιῶν καὶ ἀσκήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιδίδονται οἱ παῖδες καὶ τὰ κοράσια κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς των καθὼς καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ ἄνδρες κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ εορτάς, τὰς θρησκευτικὰς πανηγύρεις, τοὺς γάμους καὶ ὁμοίας φύσεως περιστάσεις.

Αἱ περιγραφαὶ αὗται δέον νὰ περιλαμβάνωσιν εὐλήπτως ἀλλὰ καὶ ἐν σχετικῇ βραχυλογίᾳ,

α΄) τὸ ὄνομα τῆς παιδιᾶς καὶ τὰς τυχόν ὑπαρχούσας γνωστὰς εἰς τὸν γράφοντα παραλλαγὰς του (π.χ. ἀμπάριζα λέγεται ἐν Πελοποννήσῳ καὶ μπάρα ἢ ἀμπάρα, ἐν δὲ τῇ Θεσσαλίᾳ καὶ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ σκλαβάκια),

β΄) τὸν ἀριθμὸν τῶν παικτῶν καὶ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν (π.χ. παίζεται ἀπὸ τόσους παῖδας μικροὺς ἢ μεγάλους ἢ καὶ πάσης ἡλικίας),

γ΄) τὰ ὄργανα τῆς παιδιᾶς (π.χ. τόπι μικρὸ ἢ μεγάλο, ῥαβδί, βόλοι, ἀστράγαλοι, λιθάρια, καρύδια, ἀμάδες, σχοινί, λουρί, μαντῆλι κλπ.),

δ΄) τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν διασκευὴν τοῦ χώρου (π.χ. τόσα περίπου μέτρα μῆκος καὶ πλάτος χαράσσεται γραμμῇ, τετράγωνον, κύκλος, ἐμπήγονται ξύλα, τοποθετοῦνται πέτρες ἢ λιθάρια, σκάπτεται κοιλότης, γοῦβα, λάκκος κλπ.),

ε΄) ἂν οἱ παῖκται παίζουν ὅλοι μαζὶ ἢ χωρίζονται εἰς δύο ἢ καὶ περισσοτέρας ἀνταγωνιζομένας ομάδας ἢ στρατόπεδα, ἂν ἐκλέγουν ἀρχηγούς ἢ διαιτητὰς

καὶ κατὰ τίνα τρόπον γίνεται ὁ χωρισμὸς καὶ ἡ κατάταξις αὐτῶν (π.χ. παίζουν κορώνα ἢ γράμματα, φτυσμένο ἢ ἄφτυστο, παραπνιδοῦν καὶ ὅποιος νικήσῃ, ἢ παρατρέχουν κλπ.),

στ´) τὰς φράσεις, τὰς ὁποίας ματαχειρίζονται κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς παιδιᾶς (π.χ. παίρνω ἀμπάριζα καὶ βγαίνω· ζύμι καὶ προζύμι, ἀπροζύμωτος, σ´ ἔχω κλπ.),

ζ´) τὰς ὀνομασίας τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν χώρον, τὰ ὄργανα καὶ τοὺς ὅρους τῆς παιδιᾶς (π.χ. γκεζὶ ἢ γκεζάκι, μπάστακας, λέγγα ἢ στιλίκι, φίτσος ἢ τόκας, ἀμάδα ἢ σιουμάδα, γρούνα, ἀστράγαλοι ἢ κότσια ἢ σίκια κλπ.),

η´) τὰς φράσεις ἢ τοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους τυχὸν ἀπαγγέλλουν ἢ τραγουδοῦν οἱ παῖκται κατὰ τὴν παιδιάν (π.χ. ἄναψέ μου τὸ κεράκι, σὴν παρακάτω γειτονιά. Πινακωτή, πινακωτή ἔλα ἀπὸ τ' ἄλλο μου τ' αὐτί. Τ' εἶν' ἀπάνω, οὐρανός· τ' εἶναι κάτω, γῆ· τί τρῶς, ἀγγοῦρι· πέσε κάτω σὰ γαιδοῦρι κλπ.),

θ´) ἀναλόγους φράσεις σχεδὸν ἀκαταλήπτους, προελθούσας πιθανῶς ἐκ διαστροφῆς ξένων λέξεων καὶ φράσεων (π.χ. Ἀμ, στράμ, ντάμ, πίκι πίκι, ράμ· ποῦρι ποῦρι, ράμ· ἄ, στράμ, ντάμ, ἢ τὸ παρόμοιον ἡπειρωτικόν· ντίνι, μίνι, ντίο, ῥό κλπ. ἢ τὸ πιπνόντὸ ἂ λὰ ῥεβεράνσε, μιὰ καὶ δύο καὶ κοφέρα φράνσε κλπ.).

Πάντα ταῦτα πρέπει νὰ ἀναγραφοῦν πιστότατα καὶ μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβολογίας.

Καὶ ὅσον δ' ἀφρᾶ τὰς ἀσκήσεις καὶ ἐπιδείξεις ῥώμης κλπ., ἥτοι δρόμους καὶ πηδήματα, πάλιν, ῥίψεις καὶ πάσης φύσεως ἀνταγωνιστικὰς ἀσκήσεις θὰ περιγράψωσιν αὐτὰς ἐπίσης εὐλήπτως καὶ πιστῶς, περισώζοντες ἐν πάσῃ δυνατῇ ἀκριβείᾳ τοὺς ὅρους καὶ τὰς λέξεις ἢ φράσεις (π.χ. πάλεμα μέση με μέση, τρικλοποδιὰ ἢ κωλοπόδι, πῆδημα στὴ μία ἢ στὶς τρεῖς, λιθάρι, παίρνω φόρα ἢ μαζεῦω φόρα, βγῆκ' ἔξω ἢ πάτησ' ἔξω, ἀχνάρια ἢ ποδάρια κλπ.).

Τὰς περιγραφὰς ταύτας θὰ συγκεντρώσουν ἐκ μὲν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως οἱ κ. κ. γενικοὶ ἐπιθεωρηταί, ἐκ δὲ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ θὰ ἀποστείλωσιν αὐτὰς ἐντὸς τῆς τασσομένης προθεσμίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Μετὰ δὲ τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας μελέτην αὐτῶν θὰ ἀπονεμηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου πλὴν τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλिकाὶ ἀμοιβαὶ ἐπαρκεῖς εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ ἀποστείλωσι τὰς ἀρίστας καὶ πιστοτέρας περιγραφὰς.

Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς τῆς ἐργασίας ταύτης δὲν εἶναι μόνον ἡ περισυλλογὴ λαογραφικοῦ ὕλικου, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ ἐπιλογὴ τῶν ἀρίστων ἐξ αὐτῶν πρὸς ἀναγραφὴν ἐν τῷ προγράμματι τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων καὶ διάσωσιν ἐπομένως ἀπὸ τῆς μοιραίως ἐπελευσομένης λησμοσύνης καὶ τῆς ἀχρηστίας, διὰ τοῦτο

τὸ Ὑπουργεῖον βέβαιον ὄν ὅτι οὐδένα τῶν σχολικῶν ἀνδρῶν διαλανθάνει ἡ σπουδαιοτάτη σημασία τῶν ἐπιχωρίων ἀσκήσεων καὶ τῶν παιδιῶν ὅχι μόνον διὰ τὸν σχολικὸν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν καθόλου ἐθνικὸν ἡμῶν βίον εἶναι ἐκ τῶν προτέρων βέβαιον ὅτι πάντες θὰ σπεύσωσι νὰ ἐκπληρώσωσι προθύμως, ταχέως καὶ ἀκριβῶς τὴν διαταγὴν τοῦ ταύτην, ἀποβλέποντες πρωτίστως εἰς τὸ ἔργον καὶ ἀποδεχόμενοι τὸ ἔπαθλον μόνον ὡς ἀπλῆν ἐπιβράβευσιν εὐχαρίστου καθήκοντος.

Ἐν Ἀθήναις 24 Μαΐου 1919

[Δελτίον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τεύχ. 4, Ἀπρίλιος 1919, ἀναδημοσίευση *Λαογραφία* 8 (1921-1925), σ. 234-236]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1919

Ἐγκύκλιος «Διὰ τὴν συλλογὴν λαογραφικῆς ὕλης»

Πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως

Δὲν εἶναι ἄγνωστος ἡ πολλαπλὴ σπουδαιότης, τὴν ὁποίαν ἔχουσι τὰ ἐν τῷ στόματι καὶ ταῖς κατὰ παράδοσιν ἐνεργείαις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ζῶντα μνημεῖα τοῦ παρελθόντος καὶ μάλιστα διὰ τὴν μελέτην καὶ διαφώτισιν καὶ τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς ψυχῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ μακροαἰώνου διανοητικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ τοῦ λαοῦ βίου. Τὴν σπουδαιότητα ταύτην, ἥτις σήμερον ἀποτελεῖ κοινότητα καὶ ἀναμφισπύστην ἀλήθειαν, ἀναγνώρισαν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καθ' οὓς ἐτι χρόνους εὐάριθμοι μόνον λόγοι τὴν ἀναγνώριζον, αἱ δὲ περὶ τὰ τοιαῦτα μελέται καὶ ἀσχολίαι πολλαχῶς κατεφρονοῦντο καὶ ἐμυκτηρίζοντο, συνέστησε δι' ἐγκυκλίου τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1857 εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν νὰ στρέψωσιν κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς τῶν τὰς φιλοπόνους αὐτῶν ἐρεῦνας καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, περισυλλέγοντες καὶ διασφύζοντες ἐκ τῆς προοιούσης λήθης «τὰ ζῶντα ταῦτα ἱστορικὰ μνημεῖα».

Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ ὑπουργείου πλεῖστοι τῶν λειτουργῶν προθύμως καὶ φιλοτίμως ὑπακούσαντες ὑπέβαλον πολλὰς λαογραφικὰς συλλογὰς, ὧν αἱ ἀξιολογώτεραι ἐδημοσιεύθησαν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν.

Ἐκτοτε, καθ' ὅσον προοιόντος τοῦ χρόνου ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐνεγνωρίζετο ἡ σπουδαιότης τῶν τοιούτων μελετῶν, πολλοὶ φιλοτίμως εἰργάσθησαν, ἐξ ἰδίων ἐκδίδοντες τὰς συλλογὰς αὐτῶν, σύλλογοι δὲ καὶ ἑταιρεῖαι καὶ ἰδίᾳ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικὸς Σύλλογος, ὁ Παρνασσὸς καὶ ἡ Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐπελήφθησαν τῆς διὰ διαγωνισμάτων καὶ ἄλλων μέσων περισυλλογῆς καὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν λαογραφικῶν μνημείων.

Κατὰ τὸ ἔτος 1887 ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ νῦν καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου κ. Ν. Γ. Πολίτης νέαν ἐξαπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς

τούς λειτουργούς τῆς ἐκπαιδεύσεως, δι' ἧς παρεκάλει αὐτοὺς ὅπως συνεχίζοντες τὸ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1857 ἐγκαινιασθὲν ἔργον τῆς περισυλλογῆς τῶν λαογραφικῶν μνημείων βοηθήσωσι προσωπικῶς αὐτὸν εἰς τὴν συμπληρῶσιν τῶν συλλογῶν του, τὰς ὁποίας μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας εἶχε συμπιῆξει, συγκεντρῶσας πᾶν τὸ ἐκδεδομένον καὶ ἱκανὸν ἀνέκδοτον ὑλικόν. Ἡ πρόσκλησις αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἄκαρπος. Πολλοὶ ἀπήντησαν εἰς αὐτήν, πλούσιον δὲ ὑλικὸν συνελέγη, τοῦ ὁποίου δείγματα ἔχομεν ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε ἐκδοθεῖσι λαογραφικοῖς συγγράμμασι τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου.

Σταθμὸν σημαντικώτατον διὰ τὰς λαογραφικὰς ἐν Ἑλλάδι μελέτας σημειώνει ἡ τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ αὐτοῦ ἀκαμάτου ἐρευνητοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἴδρυσις τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 28ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1908. Ἡ ἑταιρεία αὕτη συγκεντρώσασα περὶ ἑαυτὴν πάντας τοὺς λαογράφους ἐρευνητάς, διὰ τῆς ἐκδόσεως ἰδίᾳ τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς, οὐ μόνον νέαν ὤθησιν καὶ διάδοσιν εἰς τὰς λαογραφικὰς ἐν Ἑλλάδι μελέτας ἔδωκεν, οὐ μόνον πλούσιον ὑλικὸν συνεκέντρωσε καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε ἑξ τόμους τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἐπιστημονικώτερον καταρτισμὸν τῶν συλλογῶν αὐτῶν συνετέλεσεν, ἐν ᾧ δυστυχῶς οἱ παλαιότεροι συλλογεῖς ζῆλον μὲν πολλὸν εἶχον, στεροῦμενοι ὁμῶς ὑγιᾶν ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων, κακῶς συνέλεγον καὶ τὰ συλλεγόμενα πολλάκις ἐφθειρον οὕτως, ὥστε πλείστοι τῶν συλλογῶν αὐτῶν νὰ εἶναι σήμερον ἐπιστημονικῶς ἄχρηστοι. Δυστυχῶς οἱ ἀνεπαρκεῖς χρηματικοὶ πόροι τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πλήρη ἐκτέλεσιν τοῦ εὐρυτάτου ἐπιστημονικοῦ αὐτῆς προγράμματος, ὡς τοῦτο ἐξηγγέλετο ἐν τῷ 2ῳ ἄρθρῳ τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς. Οὔτε ἀποστολαὶ πρὸς λαογραφικὴν ἔρευναν διαφόρων ἑλληνικῶν τόπων, οὔτε διαγωνισμοὶ πρὸς συναγωγὴν λαογραφικῆς ὕλης κατωρθώθη νὰ γίνωσιν, οὔτε συλλογαὶ ἐνδυμάτων, σκευῶν, ἐργαλείων, μουσικῶν ὀργάνων κτλ. νὰ καταρτισθῶσι. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ δημοσιεύσεις περιορίσθησαν μόνον εἰς τὴν ἑκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ, ἀδυνάτου καταστάσεως τῆς δημοσιεύσεως οἰουδὴποτε ἄλλου ἔργου καὶ μάλιστα τῆς συνεχίσεως τῶν μεγάλων συλλογῶν τῶν παροιμιῶν καὶ παραδόσεων τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ὧν ἡ ἑκδοσις μὲ τὴν διακοπὴν τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ εἶχε σταματήσει. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπῆλθεν ἄρωγος καὶ ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὸ ἐν Ἑλλάδι λαογραφικὸν ἐπιστημονικὸν ἔργον ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία.

Αὕτη ἤδη πρότερον ἐνθαρρύνασα καὶ ὑποστηρίξασα τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, τὰς μελέτας τῆς νέας ἑλληνικῆς ἱστορίας διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τὴν σπουδὴν τῆς δημώδους μουσικῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς, ἔγνω νὰ συμπληρῶσιν «τὸ ὑπὲρ τῆς διασώσεως καὶ περισυλλογῆς τῶν μνημείων τοῦ διανοητικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔργον» διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ νέου ἐπιστημονικοῦ

ιδρύματος, τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν τοῦ νόμου ἔκθεσιν «δι' ὀργανωμένῃς μονίμου ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἐποπτείαν εἰδικῶν ἀνδρῶν θὰ περισυλλέγῃ, διασῶζον τῆς ὁλονὲν ἐπεκτεινομένης καταστροφῆς, τὰ ἀνεκτίμητα ψυχικὰ κειμήλια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν κληρονομίας καὶ ἐπιμελούμενον τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν θὰ παρέχῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιστήμης τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς διὰ μέσου τόσων αἰῶνων πάλης καὶ δουλείας καὶ ἀπελευθερώσεως πολυτρόπως δοκιμασθείσης καὶ πολυμόρφως, ἀλλ' ἄνευ διασπάσεως τῆς ἀρχικῆς ἐνότητος, διαπλασθείσης ἑλληνικῆς ψυχῆς».

Ἀλλ' ἵνα τὸ μέγα τοῦτο ἐθνικὸν ἔργον ἀχθῇ εἰς πέρας καὶ ὀρθωθῇ μνημεῖον αἰώνιον τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοπονίας καὶ ἐπιστήμης, βεβαίως οὔτε αἱ δυνάμεις οὔτε ὁ χρόνος τῶν ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ μονίμως ἐργαζομένων εὐαρίθμων ἐπιστημόνων ἐπαρκοῦσι. Διὰ τὴν περισυλλογὴν ἰδίᾳ καὶ ἀποθησαύρησιν τοῦ ἀφθονωτάτου λαογραφικοῦ ὕλικου, τὸ ὁποῖον φέρεται ἀθησαύριστον καὶ ἀκατάγραφον εἰσέτι παρὰ τῷ λαῷ, εἶναι ἀνάγκη τῆς συνεργασίας πάντων τῶν δυναμένων νὰ καταρτίσωσι λαογραφικὰς συλλογὰς. Ἐν πλήρει τούτου συναισθήσει τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον ἀπευθύνεται πρὸς πάντας τοὺς ἐραστὰς καὶ θαυμαστὰς τῆς ἀκραφνοῦς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ὅπως συνεπικουρήσωσιν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἰδιαιτέρως δὲ ἀπευθύνεται εἰς τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν λειτουργῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μάλιστα τῶν διδασκάλων τοῦ λαοῦ. Οὗτοι ὥς ἐκ τῆς θέσεώς των ζῶντες ἐν τοῖς κόλποις τοῦ λαοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ λαοῦ τῶν χωρίων, ὅστις μακρὰν τοῦ ῥεύματος τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ τῶν πόλεων διατηρεῖ ἀκραιφνεστερὰ τὰ πατροπαράδοτα κειμήλια, δύνανται καλύτερον καὶ εὐκολώτερον παντὸς ἄλλου κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτῶν, οἶονεὶ παίζοντες, νὰ μελετήσωσι τὸν βίον αὐτοῦ ὑφ' ὅλας του τὰς ἐπόψεις καὶ νὰ καταρτίσωσι μελέτας καὶ συλλογὰς ἀξιολογωτάτας.

Αἱ οὕτω καταρτιζόμεναι μελέται καὶ συλλογαί, ἀποστελλόμεναι εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, θέλουσι κατατίθεσθαι ἐν αὐτῷ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀποστολέων, ἐξ αὐτῶν δ' αἱ κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου δημοσιευόμεναι ἐν τοῖς δημοσιεύμασι τοῦ Ἀρχείου θέλουσιν ἀμείβεσθαι κατὰ τυπογραφικὸν φύλλον, οἱ δὲ συλλογεῖς θέλουσι λαμβάνει καὶ ἀριθμὸν ἀντιτύπων τῶν ἔργων των.

Ἀλλ' ἵνα μὴ ὁ ζῆλος καὶ ἡ φιλοπονία τῶν ἐργοζομένων δαπανᾷται ματαίως, ἀλλ' ὑπὸ ὠρισμένον πρόγραμμα πρὸς ὠρισμένον σκοπὸν κατατείνῃ ἐν ἐπιγνώσει τῶν μέσων τῆς ἐκπληρώσεως αὐτοῦ, καὶ ἵνα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας ἀποβῶσι πηγὰι αἰώνια διὰ τὰς ἐρεῦνας τῆς παγκοσμίου λαογραφικῆς ἐπιστήμης, θέλουσι συνταχθῇ καὶ ἀποσταλῇ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὰς λαογραφικὰς ἐργασίας ὁδηγίαι, αἵτινες θὰ περιλαμβάνωσι τοῦτο μὲν κατὰ τὸ δυνατόν πλήρη ἀναγραφὴν τῶν θεμάτων, περὶ τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἀσχοληθῇ

ὁ λαογράφος, τοῦτο δὲ συμβουλὰς περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον νὰ περισυλλέγωνται καὶ καταγράφωνται τὰ μνημεῖα διὰ νὰ εἶναι πάντοτε χρήσιμα ἐπιστημονικῶς. Ταύτας ἀκολουθοῦντες οἱ συλλογεῖς δύνανται νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι παραδίδουσιν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ὑλικὸν ἑσαεὶ χρήσιμον καὶ πολύτιμον, ὑλικὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου τίς οἶδε πόσαι καὶ ποῖαι μελέται, διαφωτίζουσαι τὸν βίον καὶ τὰς τύχας καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θὰ στηριχθῶσι.

Καὶ ὅσοι δὲ τῶν διδασκάλων ἔτυχε νὰ ἀσκῶσι τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ἔργον εἰς χωρία ξενόφωνα, ἀλβανόφωνα, βλαχόφωνα, σλαβόφωνα ἢ τουρκόφωνα, ἃς μὴ ἀπαξιώσωσι μηδὲ ἀποκνήσωσι πρὸς τὴν σπουδὴν τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τῶν ἀλλογλώσσων τούτων συμπατριωτῶν μας, καθ' ὅσον ἐπὶ ταύτης καὶ μόνης δύνανται νὰ στηριχθῶσιν ἀσφαλῆ πορίσματα οὐ μόνον περὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων τὴν Βαλκανικὴν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης ἑλληνικῆς καταγωγῆς πολλῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, οὓς ἡ βία ἐπιδρομέων βαρβάρων καὶ ἄλλαι ὀδυνηραὶ ἱστορικαὶ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς περιπέτεια ἀπεστέρησαν τῆς πατρίδος γλώσσης.

Ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐκκλησίαις ἡμῶν αὕτη θέλει μᾶς προσπορίσει πολλοὺς προθύμους συνεργάτας, μετὰ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ὁποίων ἐλπίζομεν πολὺ ταχέως νὰ προαγάγωμεν τὸ μέγα ἔργον τῆς περισυλλογῆς καὶ ἀποθησαυρίσεως τῶν κειμηλίων τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς.

Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι οἱ συλλογεῖς δύνανται νὰ ἀποστέλλωσι τὰς συλλογὰς αὐτῶν καὶ κατὰ τμήματα, καθ' ὅσον προχωροῦσιν εἰς τὰ ἐργασίας των, χωρὶς νὰ περιμένωσι νὰ συγκεντρώσωσιν αὐτὰς εἰς ὄγκον. Ὁ τρόπος οὗτος ἔχει τοῦτο τὸ καλὸν διὰ τὴν ὅλην ἐργασίαν, καθ' ὅσον δίδεται εὐκαιρία συχνότερας ἐπικοινωνίας καὶ ἀνταλλαγῆς γνώμων καὶ σκέψεων μεταξὺ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἀρχείου καὶ τῶν συλλογέων, λυομένων οὕτω πολλῶν ἀποριῶν, τὰς ὁποίας εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιάσωσι τὰ συλλεγόμενα, καὶ προαγομένων τῶν συλλογέων εἰς τὴν μεθοδικωτέραν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου των ὑπὸ τὰς ἀμέσους ὁδηγίας τῶν ἐπιστημόνων τοῦ Ἀρχείου.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Διευθυντὴς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου.

[Δελτίον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τεύχ. 9 - 10, Σεπτέμβριος καὶ Ὀκτώβριος 1919, ἀναδημοσίευση στὴ Λαογραφία 8 (1921-1925), σ. 236-239]

1938

Ἐγκύκλιος 31ης Ιανουαρίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθ. 10287

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1938

ΠΡΟΣ

ΤΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Εἶναι γνωστὴ ἡ παιδαγωγικὴ καὶ λογοτεχνικὴ ἕξις τῶν μύθων τῶν ζώων, οἱ ὅποιοι ἐκ τῆς ἀρχαιότητος εἶναι γνωστοὶ ὡς *Αἰσώπειοι μῦθοι*. Πρόκειται περὶ τῶν εὐσηνότεων ἐκείνων διηγήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀντράχονται καὶ ὁμιλοῦντα πρόσωπα εἶναι ζῶα τῆς φύλης καὶ τοῦ δάσους ἢ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ, οὐρανίου, ἢ ἀπαιτου ἢ τ.λ. καὶ ἐκ τῶν ὁποίων συνήθως ἐκπηδᾷ αὐτόματον ἠθικὸν τὸ δίδαγμα, ἔχον ἐφαρμογὴν καὶ εἰς τὰνθρώπινα. Τοιοῦτοι μῦθοι ἀρρεντικῶς καὶ σήμερον εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, πολλάκις δὲ οἱ νεοελληνικοὶ οὗτοι μῦθοι καὶ κατὰ τὴν πλοκὴν καὶ κατὰ τὴν αἰτιολόγησιν τῶν συμβαινόντων ὑπερέχουν τῶν γνωστῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου. Ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ ἕλικόν τῶν μύθων, τὸ ὁποῖον συνεκομίσθη μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, εἶναι πολὺ πενιχρόν.

Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη τὸ 1918 ὑπὸ τοῦ Κράτους πρὸς περισυλλογὴν καὶ διάσωσιν τῶν μνημείων τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἑναρξιν τῶν δημοσιεύσεων αὐτοῦ ἀπὸ τῶν μύθων τούτων. Εἶναι δ' εὐνόητος ἡ μεγάλῃ ὀφείλεια, τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον καὶ ἐν γένει ἡ ψιχαγωγία τοῦ παιδὸς θὰ προσπορισθῇ ἐκ τῆς πλήρους συλλογῆς τῶν νεοελληνικῶν μύθων, ὥς καὶ τῶν παραμυθίων, διότι οἱ συγγραφεῖς βιβλίων, προωρισμένων διὰ τοὺς Ἕλλη ὁπαίδας, δὲν θ' ἀναγκάζονται πλέον νὰ προσφεύγουν εἰς τοὺς μύθους καὶ τὰ παραμύθια τοῦ Βορρᾶ, ἀλλὰ θ' ἀντλῶσιν ἐκ καθαρᾶς ἑλληνικῆς πηγῆς παρέχοντες οὕτω τροφὴν ἀφομοιώσιμον, δυναμένην νὰ δώσῃ εἰς τὸν κόσμον τῶν παιδῶν μετὰ τῆς διδασκαλίας τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν. Διὰ τοῦτο τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Παιδείας καὶ παρακαλεῖ αὐτούς, ὅπως συντελέσουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

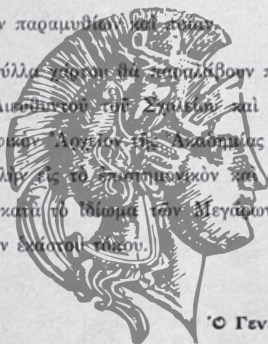
Πρὸς τοῦτο ἕκαστος μαθητῆς ἰδίᾳ τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ, καθὼς καὶ τῶν τριῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ γυμνασίου, ἂς γράψῃ εἰς ἓν φύλλον χάρτου ἢ εἰς τετράδιον τοὺς μύθους τῶν ζώων, τοὺς ὁποίους γνωρίζει ἐκ προφορικῆς παραδόσεως, *ὄχι ἐξ ἀναγνώσεως βιβλίων*. Ἡ ἑκθεσις αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀπλῇ, σύμφωνος πρὸς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τοῦ τόπου. Πρέπει δ' ἐν τέλει νὰ σημειωθοῦν:

- 1ον τὸ ὄνομα τοῦ μαθητοῦ καὶ τὸ ἐπώνυμον,
- 2ον ἡ ἡλικία αὐτοῦ καὶ ἡ τάξις εἰς ἣν ἀνήκει,
- 3ον τὸ χωρίον ἢ ἡ πόλις, ἐκ τῆς ὁποίας κατάγεται,
- 4ον ἀπὸ ποῖον ἤκουσεν ἕκαστον μῦθον (τὴν μητέρα, τὴν γιαγιάν ἢ τὸν πάππον ἢ ἄλλους),
- 5ον ἂν ἀνέγνωσε συλλογὴν παραμυθίων καὶ ποιῶν.

Τὰ τετράδια αὐτὰ ἢ τὰ φύλλα γράφονται καὶ παραλαμβάνονται παρὰ τῶν μαθητῶν οἱ διδάσκοντες καὶ διὰ τοῦ κ. Διευθυντοῦ τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ θ' ἀποστέλλουν εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεὶον τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ βεβαιότητι, ὅτι προσφέρουν σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ ἐθνικὸν αὐτοῦ ἔργον. Παρατετομέν ἓνα μῦθον κατὰ τὸ ἰδίωμα τῶν Μιγαλων ὡς δείγμα διὰ τὴν ἀκριβῆ καταγραφὴν τῶν μύθων ἑκαστοῦ τόπου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Ἀριθ. πρωτ. 28795.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ἐπιθεωρητὰς Μέσης καὶ Δημοτικῆς
Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δημ
Σχολείων τοῦ Κράτους

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀφ' ὧν μετὰ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου
διαταγῆς ἡμῶν θ' ἀποστέλλεται ὑμῖν καὶ ἀντάλλαγμα ἀντίτυπα τῆς
ὑπ' ἀριθ. 10287 ἐ. ἐγκυκλίου αὐτῆς ἀπευθυνομένης πρὸς
ἀπαντὰς τοὺς ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς τῆς Μέσης καὶ
Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Διὰ τῆς ἐν λόγῳ τῆς ἐγκυκλίου ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν
παρακαλεῖ τοὺς ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς ὅπως συντρέξωσι
τὸν διὰ τοῦ Λαογραφικοῦ ἀρχείου ἀρχὸν τῆς, συγκεντροῦντες
καὶ ἀποστέλλοντες αὐτῇ τοὺς διαφόρους μύθους οἱ ὅποιοι φέ-
ρονται καὶ σήμερον εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, ὡς διαλαμβάνει
αὕτη. Τὴν ἐγκύκλιον ταύτης ὡς καὶ τὴν παρούσαν παρακα-
λοῦμεν ὅπως κοινοποιήσητε εἰς ἅπαντας τοὺς ἐκπαιδευτικούς
λειτουργοὺς τῆς καθ' ὑμᾶς περιφερείας, συνιστῶντες εἰς αὐ-
τοὺς ὅπως σπεύσωσι μετὰ προθυμίας νὰ παράσχουσι, εἰς τὴν
Ἀκαδημίαν τὰ διὰ ταύτης αἰτούμενα στοιχεῖα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Ἀπριλίου 1938.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κ. ΚΑΜΠΕΡΗΣ

1952

Ἐγκύκλιος Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (ἀρ. 27761, ἔτους 1952)

Πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀξία, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐθνικῆς, ἐπιστημονικῆς καὶ παιδευτικῆς ἀπόψεως ἔχουν τὰ μνημεῖα τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ μελέτην τῶν ὁποίων ἐργάζεται ἀπὸ τοῦ 1918 τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Τὸ συγκεντρωθὲν ἕως τώρα εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Ἀρχείου ὕλικόν εἶναι μὲν ἀφθονον, ἀλλ' οὔτε ἐξ ὅλων τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν προέρχεται οὔτε εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῆς λαογραφικῆς ἐρευνῆς ἀναφέρεται. Τμήματα ὁλόκληρα τῆς ἑλληνικῆς Πατρίδος, πλῆθος ἑλληνικῶν ἐστιῶν, τὰς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς τῶν ἡναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἐλευθέραν πατρίδα, δὲν ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου.

Ἐπὶ πλέον τὴν προσοχὴν τῶν συλλογῶν εἴλκυσαν ἀνέκαθεν ὠρισμένα μόνον εἶδη τῆς δημώδους φιλολογίας, ἰδίᾳ τὰ τραγούδια, αἱ παροιμίαι καὶ αἱ παραδόσεις. Τοῦναντίον αἱ λοιπαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ ψυχικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ λαοῦ, τὰ ἔθιμα τῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως, τοῦ λαϊκοῦ δικαίου καὶ τῆς λαϊκῆς λατρείας, αἱ συνήθειαι τοῦ ἀγροτικοῦ καὶ ποιμενικοῦ βίου, αἱ μαγικαὶ καὶ μαντικαὶ συνήθειαι, τὰ κατὰ τὴν γέννησιν, τὸν γάμον καὶ τὸν θάνατον τελούμενα, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀστρολογίαν, μετεωρολογίαν καὶ τὴν δημώδη ἱατρικὴν, δὲν ἡρευνήθησαν μέχρι τοῦδε ἐπαρκῶς. Αἰτία τούτου εἶναι ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν συλλογῶν, καὶ ὅταν τύχῃ νὰ γνωρίζουν τὰς ὁδοὺς τῆς λαογραφικῆς ἐρευνῆς, ἔχουν ὅμως ἐλλιπῆ γνῶσιν τῆς εὐρύτητος τοῦ λαογραφικοῦ ἔργου καὶ ἐκ τούτου περιορίζονται εἰς ἐξωτερικὴν καὶ ἐπιπολαίαν παρατήρησιν τῶν φαινομένων τοῦ βίου τοῦ λαοῦ.

Πρὸς καθοδήγησιν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ συμβάλουν εἰς τὸ ἔργον τῆς πλήρους καὶ ἀκριβοῦς λαογραφικῆς ἐξερευνήσεως τῆς χώρας ἐκρίθη σκόπιμον νὰ συνταχθοῦν ἐρωτηματολόγια ἀναφερόμενα εἰς τὰς κατὰ παράδοσιν

πράξεις και ἐνεργείας τοῦ λαοῦ παρέχοντα σαφεῖς ὑποδείξεις τῶν θεμάτων, περὶ τὰ ὅποια στρέφεται ἡ λαογραφικὴ ἔρευνα. Πρὸς διασάφησιν δὲ τούτων παρατίθενται ἀρκετὰ παραδείγματα ἐκ τῶν εἰς διαφόρους τόπους ἐθιζομένων.

Εἶναι φανερόν ὅτι κάθε παρερχομένη ἡμέρα καὶ ἔνεκα τῆς συντελουμένης ἀφομοιώσεως τῶν προσφύγων καὶ ἔνεκα νεωτέρων τεχνικῶν καὶ πολιτιστικῶν προόδων σημαίνει καὶ νέαν, ἀνεπανόρθωτον ἀπώλειαν λαογραφικοῦ ὕλικου. Διὰ τοῦτο ἡ περισυλλογὴ αὐτοῦ ἐπιβάλλεται εἰς τὴν σημερινὴν γενεὰν ὡς ἐπεῖγον ἐθνικὸν καθήκον.

Διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ κανεὶς δὲν εἶναι τόσον ἐνδεδειγμένος, ὅσον οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Καὶ πρέπει ν' ἀναγνωρισθῇ ὅτι εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν διδασκάλων ἡ ἑλληνικὴ Λαογραφία ὀφείλει ἕως τώρα πολλά. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς συλλογεῖς, ποὺ μὲ φιλοπάτριδα ἀντίληπριν ἀνταπεκρίθησαν ἀπὸ τοῦ 1870 καὶ ἐξῆς εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατέγιναν εἰς τὴν γλωσσικὴν καὶ λαογραφικὴν ἐξερεῦνσιν τῆς ἰδιαίτης τῶν πατρίδος, ἦσαν διδάσκαλοι. Ἀπὸ τὰ χειρόγραφα διδασκάλων ἀπληρτίσθη κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἡ συλλογὴ τοῦ ἀειμνήστου Ν. Γ. Πολίτου, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῶν σοφῶν μελετῶν του. Εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν δημοδιδασκάλων, τῶν ὑπηρετούντων ἀνα τὸ Κράτος, σπουζεῖται καὶ τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου του. Καὶ εἶναι τοῦτο εὐνόητον. Οἱ δημοδιδάσκαλοι εἶναι παρόντες εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς ἑλληνικῆς Πατρίδος καὶ κανεὶς δὲν εἶναι τόσον συνδεδεμένος μὲ τὸν λαόν, ὅσον αὐτοί. Οἱ δημοδιδάσκαλοι προέρχονται κατεξοχὴν ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ καὶ καθ' ἡμέραν ἀναστρέφονται μὲ τὸν λαόν, δι' αὐτὸ καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ περισυλλέξουν τὸν λαογραφικὸν θησαυρόν, ποὺ ἀποκαλύπτεται εἰς τὰ ὄμματά των, φθάνει νὰ ἡξεύρουν νὰ τὸν ἐκτιμῶν. Χωρὶς τὴν συνεργασίαν αὐτῶν τὸ ὕλικόν, τὸ ἀποταμιευμένον εἰς τὸ στόμα, τὰς πράξεις καὶ τὰ ἔργα τοῦ λαοῦ, θὰ παραμείνῃ ἄγνωστον καὶ ἀχρησιμοποίητον ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμην καὶ θὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἀπολεσθῇ παντελῶς, ἐφ' ὅσον μὲ τὰς παρερχομένας γενεάς καὶ αὐτὸ λησμονεῖται καὶ χάνεται.

Βεβαίως δὲν διαφεύγει ἡμᾶς τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἔργον τοῦ δημοδιδασκάλου εἶναι βαρὺ καὶ συνεπάγεται πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπιβαρύνσεις. Ἄλλ' ὅση καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀπασχόλησις μὲ τὸ ἀληθῶς ἐπίμοχθον ἔργον σας, ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ ἀντιληφθῇτε καὶ τὴν ἀποστολὴν σας ὡς συντελεστῶν εἰς τὴν γνῶσιν καὶ διάσωσιν τῶν ψυχικῶν κειμηλίων τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου ὅλοι ἐτάχθημεν.

Διὸ ἀποστέλλουσα ὑμῖν τὰ τρία τεύχη τῶν Ζητημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, τὰ συνταχθέντα ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου

καθηγητοῦ Γ. Α. Μέγα, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν παρακαλεῖ ὑμᾶς ὅπως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ὁδηγίας, τὰς παρεχομένας ἐν ἀρχῇ τοῦ Α' τεύχους, καταγίνετε εἰς τὴν ἔρευναν καὶ συλλογὴν τοῦ λαογραφικοῦ ὕλικου τῆς περιφερείας ὑμῶν καὶ ἀποστείλτε τὰς συλλογὰς ὑμῶν διὰ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ἡ δὲ Ἀκαδημία ἐπιφυλάσσεται νὰ χορηγήσῃ εἰς τὰς καλυτέρας συλλογὰς χρηματικὰ βραβεῖα καὶ ἐπαίνους.

Ὁ Πρόεδρος

Ἐμμανουὴλ Ἐμμανουὴλ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Δημήτριος Μπαλάνος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ